

მოსწავლის ბიბლიოთეკა

ფრენკ ბაუმი

ოზის ჯადოქარი

ინგლისურიდან თარგმნა ციცო ხოცუაშვილმა

ილუსტრატორები:

ნატაშა ბაბუნაშვილი, გუგა ტოგონიძე

სულაკაურის
გამომცემლობა

შინაარსი

თავი პირველი. გრიგალი.....	5
თავი მეორე. თათბირი ლეჭიებთან.....	11
თავი მესამე. როგორ გადაარჩინა დოროთიმ საფრთხოებელა.....	21
თავი მეოთხე. ტყე-ტყე.....	30
თავი მესამე. რკინის ტყეკაფიას გადაარჩენა.....	37
თავი მესამე. მხდალი ლომი.....	46
თავი მეშვიდე. მგზავრობა დიდი ოზისაკენ.....	53
თავი მერვე. ყაყაჩოების სასიკვდილო ველი.....	61
თავი მეცხრე. მინდვრის თავგების დედოფალი.....	70
თავი მათე. ქალაქის ჭიშკრის მცველი.....	77
თავი მეთერთმეტე. საკვირველი ზურმუხტ-ქალაქი ...	86
თავი მეთორმეტე. ავი კუდიანის საძებრად.....	102
თავი მეცამეტე. გადაარჩენა.....	118
თავი მეთოთხმეტე. ფრთოსანი მაიმუნები.....	124
თავი მეთხუთმეტე. დიდი და მრისხანე.....	133

თავი მეთექვსმეტი. დიდი ცრუპენტელას ჯადოქრობა	146
თავი მამვიდმეტი. როგორ აუშვეს საჰაერო ბურთი...	151
თავი მეთვრამეტი. სამხრეთისაკენ.....	157
თავი მეცხრამეტი. მებრძოლი ხეების თავდასხმა.....	163
თავი მამოცი. ფაიფურის სათუთი ქვეყანა.....	168
თავი ოცდამეერთე. ლომი ნადირთა მეფე ხდება	176
თავი ოცდამეორე. ქოთქოთათა მხარე.....	181
თავი ოცდამესამე. კეთილი კუდიანი გლინდა დოროთის სურვილს უსრულებს.....	186
თავი ოცდამეოთხე. შინ დაბრუნება.....	193

თავი პირველი

გრიგალი

ღოროთი კანზასის დიდი პრერიების შუაგულში ცხოვრობდა, ძია ჰენრისა და დეიდა ემთან ერთად. ძია ჰენრი ფერმერი იყო, დეიდა ემი – ფერმერის ცოლი. პატარა სახლი ედგათ. ფიცრები იმსიშორიდან მოზიდეს ფორნით, რომ მხოლოდ ოთხი კედელი, იატაკი და ჭერი, ანუ ერთ ოთახი გამოვიდა. ოთახში იდგა ჟანგმოკიდებული ქურა, ბუფეტი, მაგიდა, ოთხიოდე სკამი და საწოლები: ერთ კუთხეში დიდი, ძია ჰენრისა და დეიდა ემისა, მეორეში – პატარა, დოროთისა. არც სხვენი გააჩნდათ და არც სარდაფი. მიწაში ჩათხრილი ერთი პატარა ხვრელი ჰქონდათ, ციკლონის სარდაფს ეძახდნენ და ქარბორბალას დროს აფარებდნენ თავს. აქ ისეთი ქარბორბალა იცოდა, რა სახლი გაუძლებდა! შუა ოთახში, იატაკზე, ასახდელი კარი იყო და ბნელ, მოცუცქნულ ხვრელში პწკალა კიბე ჩადიოდა.

როცა დოროთი გარეთ გავიდოდა და გაიხედ-გამოიხედავდა ხოლმე, დიდი, მოჟამული პრერიის გარდა თვალში არაფერი ხვდებოდა. არც ხე ჭაჭანებდა და არც სახლი. ფართოდ გადაშლილ, ცის კიდემდე გადაჭიმულ დაბლობს არაფერი ელოებოდა. მზით გამომხმარი ნახ-ნავი ჟამისფერ, წვრილ-წვრილად დაბზარულ მასად

ქცეულიყო. ბალახი რომ ბალახია, ისიც კი არ იყო მწვანე: მზეეს ისე დაეხრუკა გრძელი ღეროების წვერები, რომ სულ ერთიანად ჩაეჭამებინა. სახლი ოდესღაც შეღებეს, მაგრამ საღებავი ჯერ მზეემ აბურცა, მერე წვიმამ ჩამორეცხა და ახლა ისიც იქაურობასავით უღიმღამო და ჟამისფერი იყო.

დეიდა ემი ამ მიდამოებში ახალგაზრდა, სანდომიანი ქალი ჩამოვიდა, მაგრამ მზეემ და ქარმა არც მას დააკლო ხელი: თვალეებში ნაპერწკალი ჩაუქრო და ჩაბჭუტული ჟამისფერილა დაუტოვა, ტუჩ-ლოყიდან კი სინითლე მოსტაცა და იქაც ჟამისფერი გადააკრა. მჭლე, ანონილი ქალი იყო, პირზე ღიმილი არ მოსდიოდა. დაობლებული დოროთი რომ ჩამოუვიდათ, დეიდა ემი ისე დააფრთხო ბავშვის სიცილმა, რომ რამდენი დოროთის მხიარული ხმა ჩაესმოდა, იმდენი შეჰკვივლებდა და გულზე ხელს იტაცებდა; ახლაც გაკვირვებით შეხედავდა ხოლმე პატარა გოგოს, რა აცინებსო.

ძია ჰენრიმ კი, სიცილი რა იყო, არ იცოდა. გათენებოდან დაღამებამდე შრომობდა და რა გაამხიარულებდა! გრძელი წვერით დაწყებული და ტლანქი ჩექმებით დამთავრებული, ჟამისფერი იყო, მკაცრი და პირქუში იერი ედო და ძვირად თუ იტყოდა რამეს.

დოროთის ტოტო აცინებდა, ტოტოს ნყალობით იყო, რომ იქაურობასავით არ ჩაჟამდა. ტოტო ჟამისფერი არ იყო; ციცქნა, შავ ფინიას გრძელი, აბრეშუმისით ბენვი და სასაცილო, ცქნაფა ცხვირის აქეთ-იქით ჩასმული, მხიარულად მოციმციმე პატარა, შავ-შავი თვალეები

ჰქონდა. მთელი დღე თამაშობდა; დოროთიც ეთამაშებოდა და სულითა და გულით უყვარდა.

თუმცა, დღეს სათამაშოდ არ ეცალათ. ძია ჰენრი ზღურბლზე იჯდა და მღელვარედ აჰყურებდა ჩვეულებრივზე ჩაჟამებულ ცას. დოროთი ღია კარში იდგა, ტოტო აეყვანა და ისიც ცას უყურებდა. დეიდა ემი თეფშებს რეცხავდა.

ჩრდილოეთიდან ქარის შორი, ჩუმი ზუზუნის მოსმა და ძია ჰენრიმ და დოროთიმ დაინახეს, როგორ ტალღატალღა განვა მაღალი ბალახი იქ, სადაც ქარიშხალმა გადმოიარა. ახლა სამხრეთიდან მოაღწია მწარე სტვენამ. გაიხედეს და – ბალახი იქაც ზღვასავით ღელავდა.

უცებ ძია ჰენრი წამოდგა:

– ციკლონი მოდის, ემ, – გასძახა ცოლს, – წავალ, საქონელს მივხედავ, – და ფარდულისკენ გაიქცა, სადაც ძროხები და ცხენები ჰყავდათ დაბინავებული.

დეიდა ემმა საქმეს ხელი უშვა და კართან მოვიდა. თვალის ერთი შევლებით მიხვდა, ხიფათი ახლოვდებაო.

– ჩქარა, დოროთი! – იკივლა, – სარდაფში ჩადი!

ტოტო დოროთის გაუსხლტა და საწოლის ქვეშ შეძვრა, დოროთი გამოსაყვანად გაექანა. ელდანაცემმა დეიდა ემმა იატაკზე კარი ახადა და პატარა, ბნელ ხვრელში ჩამავალ კიბეს დაუყვა. დოროთიმ, როგორც იქნა, დაიჭირა ტოტო და დეიდას დაედევნა, მაგრამ შუა გზაზე ქარმა დაიღმუვლა და სახლი ისე შეირყა, რომ ფეხი დაუცდა და იატაკზე ჩაჯდა.

ამ დროს უცნაური რამ მოხდა.

სახლი ორ-სამჯერ დატრიალდა და ნელა აინია ჰაერში. დოროთიმ გაიფიქრა, თითქოს საჰაერო ბუმტით ავდივარ ზევითო.

ჩრდილოეთისა და სამხრეთის ქარები ზუსტად იქ შეეჯახა ერთმანეთს, სადაც სახლი იდგა და იქაურობა ციკლონის ცენტრად იქცა. ციკლონის შუაგულში ჰაერი თითქმის არ იძვრის, მაგრამ სახლს ქარი ისე აწვებოდა ყოველი მხრიდან, რომ სულ მალლა და მალლა აჰყავდა, ვიდრე ციკლონის თავზე არ მოაქცია; მოაქცია და ისე მსუბუქად გააქანა, თითქოს ბუმბული ყოფილიყო.

უკუნეთი იდგა, ქარი ღრიალებდა, მაგრამ ფრენა ურიგო არ იყო. თუ იმ პირველ დაბზრიალებას და კიდევ ერთ შემთხვევას არ ჩავთვლით, როცა სახლი სახიფათოდ გადაიხარა, დოროთი ისე ნაზად ირწეოდა, როგორც აკვანში მწოლიარე ბავშვი.

ტოტოს ეს ამბავი არ მოსწონდა, ოთახში დარბოდა, ხან აქეთ ეცემოდა, ხან იქით და ხმამაღლა ყეფდა, დოროთი კი წყნარად იჯდა იატაკზე და ელოდა, აბა, რა მოხდებაო.

ერთხელ ტოტო ისე მიუახლოვდა ახდილ კარს, რომ ჩავარდა და დოროთიმ ერთი პირობა დაკარგულად ჩათვალა, მაგრამ მალე ხვრელში ტოტოს ცალი ყური ამოიჩარა: ჰაერი ისე აწვებოდა, რომ ძირს ვერ ჩავარდა. დოროთი ხვრელთან მიცოცდა, ტოტოს ყურში ხელი სტაცა და ოთახში ამოათრია, მერე კი კარი დახურა, ამნაირი აღარაფერი დაგვემართოსო.

დრო გავიდა და დოროთის გული საგულეს ჩაუდგა;

ერთი ეგ იყო, მარტოობა აწუხებდა და ქარიც ყურისწამ-
ლებად კიოდა. ჯერ ფიქრობდა, სახლი დაენარცხება და
მინაზე სული არ დაგვყვებო, მაგრამ რაკი საათი საათს
მისდევდა და საშინელი არაფერი ხდებოდა, თანდათან
დაშოშმინდა, იფიქრა, დავიცდი და ვნახავ, რა ბედი
გვეწევას. მერე მოქანავე იატაკზე გაცოცდა, საწოლს
მიაღწია და დაწვა. ტოტოც მიჰყვა და გვერდით მიუწვა.

მართალია, სახლი ქანაობდა და ქარიც ღმუოდა,
მაგრამ დოროთიმ ცოტა ხანში თვალები დახუჭა და
ჩაეძინა.

თავი მეორე

თათბირი ლექციებთან

დ არტყმამ გამოადვიდა, ისეთმა უცაბედმა და ძლიერმა, რბილ ლოგინზე რომ არ წოლილიყო, რამეს იტყენდა. ასე იყო თუ ისე, ამ შეჯანჯლარებაზე სული განაბა და გაიფიქრა, ნეტავი რა მოხდაო; ტოტომ პანია, ცივი ცხვირი სახეში ჩაუყო და სანყლად ანკმუვლდა. დოროთი წამოჯდა და შენიშნა, რომ სახლი აღარ იძვროდა; აღარც ბნელოდა, ფანჯარაში მზე კაშკაშებდა და პატარა ოთახს ავსებდა. დოროთი სანოლიდან წამოხტა, გაიქცა და კარი გააღო, ტოტოც ფეხდაფეხ მიჰყვა.

გარეთ ისეთი საკვირველება დაინახა, რომ განცვიფრებით შეჰყვირა და მიიხედ-მოიხედა, თვალეხი უფრო და უფრო უფართოვდებოდა.

ციკლონს სახლი რბილად – ციკლონის პირობაზე, რასაკვირველია – დაეშვა საოცარი სილამაზის ქვეყანაში. გარშემო მშვენიერი კორდები იყო, კორდებზე კი – საუცხოო, სურნელოვანი ხილით დახუნძლული ხეხილი. ყოველ ნაბიჯზე გროვა-გროვა იზრდებოდა უმშვენიერესი ყვავილები, ხეებზე და ბუჩქებზე იშვიათი, მოელვარე ბუმბულით შემოსილი ფრინველები გალობდნენ და ფრთხილებდნენ. იქვე პატარა ნაკადული მოუყვებოდა